

TUCZ SZYNKOWY ŚWIŃ RASY ŻŁOTNICKIEJ PSTREJ PIÉTRAIN I ICH MIESZAŃCÓW F_1 I F_2

Bronisław Rak

Instytut Hodowli i Technologii Produkcji Zwierzęcej WSR, Olsztyn
Dyrektor: prof. dr hab. P. Znaniecki

DONIESIENIE

Doniesienie jest fragmentem pracy zespołowej, prowadzonej pod kierownictwem doc. Wiesława Krautforsta w Wyższej Szkole Rolniczej w Olsztynie. Jej celem jest próba wytworzenia nowej rasy świń, wybitnie mięsnych, drogą krzyżowania belgijskiej rasy piétrain z rodzimą złotnicką pstrą [2].

W okresie od 20 XII 1968 r. do 30 VI 1969 r. przeprowadzono doświadczenie (w tuczarni WSR Olsztyn), zmierzające do porównania przebiegu tuczu i oceny poubojowej tuczników szynkowych ras piétrain, złotnickiej pstrej oraz ich mieszańców F_1 i F_2 ($3/4$ piétrain). Każda grupa reprezentowana była przez 16 osobników (łącznie 64) w równych ilościach przez loszki i wieprzki. Zwierzęta żywiono indywidualnie. Paszę stanowiła mieszanka granulowana (produkowana dla SKURTCh), którą dawkowano tucznikom wg metodyki obowiązującej obecnie w stacjach kontroli użytkowości rzeźnej trzody chlewnej [1]. Odchyleniem od tej metodyki było jedynie przedłużenie tuczu zwierząt do ciężaru około 110-115 kg. Ubój tuczników przeprowadzano w Zakładach Mięsnych w Olsztynie. Póltusze po 32-godzinnym chłodzeniu ważono, a następnie prawą poddawano pomiaram i rozbiorowi na wyręby podstawowe zgodnie z metodyką SKURTCh [1]. Wyręby te dysekowano na następujące składniki: mięso, tłuszcz, kości i skórę.

Ocena wyników, dotycząca wysokości dziennych przyrostów i wykorzystania paszy, obejmowała zakres tuczu 30-110 kg. Kontrolę wzrostu zwierząt prowadzono co 7 dni.

WYNIKI

Należy nadmienić, że tucz nie przebiegał w warunkach optymalnych dla zwierząt. Brak dobrego systemu ogrzewania sprawił, że w okresie

dość mroźnej zimy temperatura w tuczarni kształtowała się na poziomie zaledwie kilku stopni powyżej zera. Odbiło się to ujemnie przede wszystkim na wielkości dziennych przyrostów i wykorzystania paszy.

Najważniejsze wyniki badań ilustruje tabela 1. Przyrosty dzienne tuczników złotnickich i mieszańców były zbliżone (złotnickie 522 g, F_1 528 g i F_2 513 g), natomiast świnię piétrain rosły znacznie wolniej (478 g). Różnica pomiędzy piétrain a F_1 okazała się statystycznie istotna, a w stosunku do złotnickiej i F_2 wysoko istotna.

Tabela 1

Wyniki tuczu szynkowego świń rasy złotnickiej pstrej (Z), piétrain (P) oraz ich mieszańców F_1 i F_2
Results of ham fattening of swine of the Złotnicka piebald (Z) and Pietrain (P) breeds as well as of their bastards F_1 and F_2

Wyszczególnienie Specification	Z	F_1	F_2	P	Najmniejsza istotna różnica Least significant difference	
					$p=0,05$	$p=0,01$
Liczba osobników Number of individuals	16	16	16	16	—	—
Dni tuczu Fattening days	153,16	151,42	156,05	167,29	10,65	14,15
Przyrost dzienny, g Daily weight gain, g	522	528	513	478	36	47
Zużycie paszy na 1 kg przyrostu, kg Fodder use per 1 kg of weight gain, kg	4,80	4,61	4,65	5,15	0,35	0,50
Ciężar przed ubojem, kg Weight before slaughter, kg	112,00	110,38	112,37	110,00	2,10	2,67
Wydajność rzeźna zimna, % Slaughter yield cold, %	74,41	76,50	77,39	78,21	1,53	2,04
Ciężar sumy wyrębów podstawowych, kg Weight of sum of basic cuts, kg	34,59	35,73	36,95	36,24	1,09	1,44
Ciężar mięsa w sumie wyrębów podstawowych, kg Meat weight in sum of basic cuts, kg	17,49	20,06	22,28	23,11	1,05	1,39
Ciężar tłuszczu w sumie wyrębów podstawowych, kg Fat weight in sum of basic cuts, kg	12,04	10,96	9,74	8,53	1,25	1,65
Ciężar szynki właściwej, kg Weight of proper ham, kg	8,11	8,83	9,21	9,62	0,36	0,48
Ciężar mięsa w szynce właściwej, kg Meat weight in proper ham, kg	4,70	5,65	6,30	6,84	0,38	0,51
Średnia grubość słoniny z 5 pomiarów, cm Mean back fat thickness from 5 measurements, cm	3,59	3,03	2,69	2,42	0,36	0,48
Powierzchnia „oka” połędwicy, cm ² Area of „eye” muscle <i>long. dorsi</i> , cm ²	30,03	39,78	44,64	48,92	4,98	6,62

Najmniej paszy na 1 kg przyrostu zużywały mieszańce (F_1 4,61 kg, F_2 4,65 kg), nieco więcej tuczniaki rasy złotnickiej (4,80 kg), a najwięcej piétrain (5,15 kg). Także w tym przypadku różnice pomiędzy zwierzętami rasy piétrain a pozostałymi były statystycznie istotne lub wysoko istotne.

Tabela 2

Wyniki tuczu wyrażone w odsetkach w stosunku do rasy złotnickiej pstrej ($Z = 100$)

Results of fattening in per cent in relation to Złotnicka piebald breed ($Z = 100$)

Wyszczególnienie Specification	F_1	F_2	P	Różnice między grupami Differences between groups		
				$Z-F_1$	F_1-F_2	F_2-P
				Dni tuczu Fattening days	99	102
Przyrost dzienny Daily weight gain	101	98	92	1	3	6
Zużycie paszy na 1 kg przyrostu Fodder use per 1 kg of weight gain	96	97	107	4	1	10
Ciężar przed ubojem Weight before slaughter	99	100	98	1	1	2
Wydajność rzeźna zimna Slaughter yield cold	103	104	105	3	1	1
Ciężar sumy wyrębów podstawowych Weight of sum of basing cuts	103	107	105	3	4	2
Ciężar mięsa w sumie wyrębów podstawowych Meat weight in sum of basic cuts	115	127	132	15	12	5
Ciężar tłuszczu w sumie wyrębów podstawowych Fat weight in sum of basic cuts	91	81	71	9	10	10
Ciężar szynki właściwej Weight of proper ham	109	114	119	9	5	5
Ciężar mięsa w szynce właściwej Meat weight in proper ham	120	134	146	20	14	12
Średnia grubość słoniny z 5 pomiarów Mean back fat thickness from 5 measurements	84	75	67	16	9	8
Powierzchnia „oka” polędwicy Area of „eye” muscle <i>long. dorsi</i>	132	149	163	32	17	14

Inaczej kształtują się wyniki oceny poubojowej. Liczby dotyczące wskaźników umięśnienia lub otłuszczenia tusz cechuje niezwykle duża regularność zmian w miarę przechodzenia od świń złotnickich pstrych poprzez mieszańce F_1 i F_2 do osobników rasy piétrain. Szczególnie wyraźnie widać tę regularność jeżeli wysokość poszczególnych wskaźników przedstawi się w odsetkach, przyjmując wartość wskaźników rasy złotnickiej pstrej za 100 (tab. 2). Na przykład ciężar mięsa w sumie wyrę-

bów podstawowych jest wyższy u F_1 o 15%, u F_2 o dalsze 12%, wreszcie u piétrain jeszcze o 5% (razem o 32%). Ciężar mięsa w szynce właściwej wzrasta odpowiednio o 20%, 14% i 12% (razem 46%), a powierzchnia „oka” poledwicy o 32%, 17% i 14% (razem 63%). Z kolei średnia grubość słoniny zmniejsza się odpowiednio o 16%, 9% i 8% (razem 33%). Różnice są więc duże. Warto przy tym podkreślić, że w stosunku do cech rasy złotnickiej pstrej największe zmiany zachodzą w pokoleniu F_1 , a następnie stopniowo maleją.

Wyraźna poprawa wydajności mięsnej mieszańców pierwszego pokolenia pozwala już na wysunięcie wniosku, że użycie knurów rasy piétrain do krzyżowania ich z lochami rasy złotnickiej pstrej w produkcji towarowej jest celowe i uzasadnione. Konfrontacja powyższych wyników ilościowych z opracowywaną obecnie (przez innych autorów) oceną jakościową pozwoli na pełną charakterystykę perspektyw podjętej pracy hodowlanej.

LITERATURA

1. *Kostyra T., Duniec H., Różycki M.* — Wydawn. własne IZ, nr 252, PWRiL, Warszawa 1969.
2. *Krautforst W., Grudniewska B.* — Prz. hod. 13-14 (1970).